

İSVEÇ PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler
Genel Müdürlüğü
2020

İçindekiler

1.	DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	2
2.	PAZARIN ÖZELLİKLERİ	10
3.	ÖNEMLİ SEKTÖRLER	11
4.	PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	15
5.	ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	17

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

İsveç dış ticareti, AB ve DTÖ üyeliğinden kaynaklanan kurallara göre őkillenmiŐtir. AB28 üye ۆlkeleri arasında malların ticaretinde gۆmrük tarifesi bulunmamaktadır. AB üye ۆlkeler arasındaki ticarete tarife dıŐı kısıtlamaların (sağlık ile ilgili dۆzenlemeler vb.) kaldırılmasında başarılı olunmuŐtur. İsveç için önemli bir diğer husus da, Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ve AB üye ۆlkeleri arasında 1 Ocak 1994'te yapılan anlaşma ile Avrupa Ekonomik Alanı (AEA) kapsamında, AB üyesi olmayan Norveç, İzlanda ve LihtenŐtayn ile de tek pazar oluşturulmuŐtur. Buna ek olarak AB üye ۆlkesi olması nedeniyle İsveç'in Türkiye ile Gۆmrük Birliği Anlaşması da bulunmaktadır.

Avrupa Birliği Ortak Dış Ticaret Politikası

Avrupa Birliği (AB) üyesi ۆlkeler arasında tesis edilen Gۆmrük Birliği çerçevesinde, üye ۆlkeler üçüncü ۆlkelerden ithalatta ortak kurallar uygulamaktadır.

Bu çerçevede, ticaret politikası münhasıran Avrupa Birliği'nin yetki alanına girmekte ve "Ortak Ticaret Politikası (OTP)" olarak adlandırılmaktadır. OTP, ortak gۆmrük tarifeleri; çok taraflı, bölgesel ve ikili ticaret anlaşmaları; üçüncü ۆlkelere uygulanan tek taraflı tavizler ve ticari savunma araçlarını kapsamaktadır. OTP çerçevesinde, mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, ticaretle bağlantılı fikri mۆlkiyet hakları ve doğrudan yabancı yatırımlar AB'nin münhasır yetki alanında yer almaktadır.

Bu doğrultuda:

AB üyesi ۆlkelerce ortak gۆmrük tarifesi ve ticari savunma araçları uygulanmakta olup, ۆrönlere uygulanan gۆmrük vergileri ve varsa, ۆrönlere üzerinde bulunan ticari savunma araçlarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir.

(https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en)

Ayrıca, AB tarafından üçüncü ۆlkelere karşı yürütölen ve tamamlanan dumping, sübvansiyon ve korunma önlemleri soruŐtırmalarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir.

(<https://trade.ec.europa.eu/tdi/index.cfm>)

AB, ikili ticaret anlaşmaları bağlamında aktif bir ticaret politikası izlemektedir. AB tarafından yeni nesil Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) ile mal ticaretinin yanı sıra, hizmetler, kamu alımları, fikri mۆlkiyet hakları, sürdürölebilir kalkınma gibi ticaret ile ilgili alanları da içeren kapsamlı STA'lar müzakere edilmekte ve akdedilmektedir. AB'nin STA'ları hakkında detaylı bilgiye aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>)

AB, GenelleŐtirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında GeliŐme Yolundaki ۆlke ve En Az Gelişmiş ۆlkelere (EAGÜ) belirli dönemler için geçerli olacak şekilde tek taraflı olarak vergi tavizleri sağlamaktadır. Halihazırda uygulanan GTS Rejimi, düşük ve düşük orta gelirli ۆlkeler için gۆmrük tarifelerini tamamen ya da kısmen kaldıran Standart GTS Rejimi; sürdürölebilir kalkınma ve iyi yönetişimin sağlanmasını teşvik etmek üzere GTS Rejimi ekinde sayılan Uluslararası Konvansiyonları onaylamaları ve uygulamaları şartıyla geliŐmekte olan ۆlkeler için tarifeleri sıfırlayan GTS + ve silah ve mühimmat hariç olmak üzere en az gelişmiş ۆlkelerden gelen diğer malların vergisiz ve kotasız olarak AB pazarına girmesine imkan tanıyan Silahlar Hariç Her Őey (Everything But Arms-EBA) dۆzenlemelerini içermektedir. Güncel GTS yararlanıcısı ۆlkelerin listesine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/>)

İsveç, tarihsel olarak serbest ticaret politikasının güçlü bir savunucusu olmuştur. Bunun sebepleri; pazarının küçüklüğü, coğrafi konumu ve ticaret, yatırım ve işgücünde dışa açıklığın ekonomik gerekliliği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Gümrük Tarifeleri

İsveç dış ticarete Avrupa Birliği'nin Ortak Ticaret Politikasını uygulamakta ve Ülkenin gümrük vergi oranları Ortak Gümrük Tarifesi çerçevesinde tespit edilmektedir.

Avrupa Birliği'nde yürürlükte bulunan gümrük vergilerine, internet aracılığıyla (http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en) veya (<http://trade.ec.europa.eu/tradehelp/>) adreslerinden ulaşmak mümkün bulunmaktadır.

Söz konusu bağlantı, eşya tanımı veya gümrük tarife istatistik pozisyonu (GTİP) bazında arama yapılmasına olanak tanımakta, ayrıca söz konusu ürüne ilişkin başka kısıtlamalar varsa onları da göstermektedir.

İç Vergiler

Katma Değer Vergisi (KDV) ve Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) Topluluk Mevzuatında tam olarak uyumlaştırılmadığından üye ülkeler tarafından belirlenmekte ve ithal ve yerli üretim için aynı oranlar uygulanmaktadır.

İsveç'teki standart KDV oranı %25'tir. Buna karşılık, gıda, toplu taşıma ve konaklama için %12, gazete, dergi, kültürel ve sportif faaliyetler için %6 oranında indirilmiş vergi uygulanmaktadır. Alkollü ürünler, tütün mamulleri ve enerji, İsveç'te ÖTV'ye tabi bulunan ürün gruplarıdır.

İsveç Vergi İdaresi (İngilizce):

<https://www.skatteverket.se/servicelankar/otherlanguages/inenglish.4.12815e4f14a62bc048f4edc.html>

Ürün Standartları

İsveç mevzuatı, AB teknik mevzuatı ile uyumludur. AB teknik mevzuatında birçok sanayi ürünü için CE işareti zorunludur.

Gıda ürünleri konusunda "tarladan sofraya" kavramı çevresinde her aşamada güvenlik ve kaliteyi garantileyen HACCP (Kritik Kontrol Noktalarda Tehlike Analizi) teknik zorunluluktur. Ayrıca, gıda ürünlerinin etiketlenmesine yönelik olarak birtakım zorunlu kurallar bulunmakta olup, bu konudaki ayrıntılı güncel bilgilere (The Swedish National Food Administration, www.slv.se) adresinden ulaşılabilir.

Avrupa Birliği için bir diğer önemli konu da kimyasal ürünlerdir. Birliğin kimyasal ürünler politikası uyarınca kimyasalların üretimi, pazara sunumu, ithalatı ve kullanımına yönelik

olarak 1 Haziran 2007 tarihi itibariyle yürürlüğe giren REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals) sistemi kapsamında kimyasalların kayıt, değerlendirme ve izni zorunlu kılınmıştır. İsveç'te eczacılık ürünleri, kozmetik ve hijyenik ürünler ile kimyasalları içeren sınırlı bir ürün grubu için özel işaretleme gerekleri mevcuttur. Bu konulardaki ayrıntılı bilgilere (The Swedish Medical Product Agency, www.mpa.se), (The Swedish Chemicals Inspectorate, www.kemi.se) adreslerinden ulaşılabilmektedir.

İsveç'te akredite edilmiş ulusal standardizasyon kurumları 3 tanedir: İsveç Standardizasyon Enstitüsü-ISI (birçok sektörü düzenlemektedir), İsveç Telekomünikasyon Standardizasyon Kurumu-Informationstekniska Standardiserings-ITS (telekomünikasyon sektörü standartları), İsveç Elektro-Teknik Standartları Kurumu-Svensk Elstandard-SEK (elektronik ve elektrik standartları). Bahse konu 3 kurum da İsveç standardizasyon sisteminin üst organı olan İsveç Standartlar Federasyonunu (Sveriges Standardiseringsförbundet) oluşturmaktadır (<http://standardiseringsforbundet.se/>). Her 3 kurum da AB ve global düzeyde ilgili kuruluşların üyesidirler ve bahse konu uluslararası kuruluşlarda İsveç'i temsil etmektedirler (ISI, CEN'de, ITS, ETSI'de, SEK ise, CENELEC ve IEC'de İsveç'i temsil etmektedir).

Avrupa Birliği'nin Ürünlere Dair Teknik Mevzuatı

Bir ürünün Avrupa Birliği (AB) pazarına girebilmesi için regülasyon ve direktiflerden oluşan ve AB'nin Resmi Gazetesi olan EURLEX'de yayımlanan teknik mevzuata uygun olarak üretilmesi ve piyasaya arz koşullarını sağlaması gerekmektedir. AB'nin teknik mevzuatı, temel kuralları belirleyen genel mevzuatın yanı sıra, ürünlere ilişkin teknik kuralları ortak bir şekilde düzenlediği regülasyonlar ve direktifler (örn: oyuncaklar, makineler, asansörler, tıbbi cihazlar, yapı malzemeleri, kimyasallar vs.) ile ortak bir düzenlemenin bulunmadığı üye ülkelerin kendi düzenlemelerini yaptığı mevzuattan (kırtasiye ürünleri, mobilyalar, saatler vs.) oluşmaktadır.

Ülkemiz, 1996'da yürürlüğe giren Gümrük Birliği gereğince AB'nin ürünlere ilişkin teknik mevzuatını ve sistemini uyumlaştırmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye AB'nin CE işareti, onaylanmış kuruluşlar, piyasa gözetimi ve denetimi, AB'nin ortak bir düzenlemesi olmayan alanda karşılıklı tanımaya dair kurallarını ve sektörel mevzuatını ulusal mevzuatına aktarmıştır. Ülkemiz, AB'de yenilenen sektörel mevzuatı da takip etmekte ve iç mevzuatına aktarmaktadır.

Ülkemizde, AB mevzuatı kapsamında atanmış onaylanmış kuruluşların listesi ise güncel olarak AB'nin Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluş Bilgi Sistemi'nde (NANDO- <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>) yayınlanmaktadır.

Sonuç olarak, Türkiye'nin AB ile uyum sağladığı veya düzenlenmemiş alanda yer alan sektörlerle ilişkin olarak Türk ürünlerinin ilave test/belgelendirmeye ihtiyaç olmaksızın AB menşeli ürünlerle eşit muameleye tabi tutulması ve malların serbest dolaşımı ilkesi kapsamında ithalat kontrollerine tabi tutulmaması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'de üretilen ürünler, AB'de üretilmiş ürünlere eşdeğer güvenlik ve kalite düzeyindedir.

AB teknik mevzuatına ilişkin ayrıntılı sorular için (abteknik@ticaret.gov.tr) adresinden irtibata geçilebilir.

AB ve Ürün Standartları

Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan, bütün Birlik ülkeleri için özellikle haklı rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri bulunmaktadır. İSO 9000 serisi ve HACCP kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine İSO 14000 serisi ve OHSAS 18001 teknik özelliklerine göre iş kazalarını önleme sertifikası da her geçen gün daha önem kazanmıştır. GLOBALGAP (eski adıyla EUREPGAP) sertifikasının alınması zorunlu olmamakla birlikte ürün satın almada tercih nedenidir.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB pazarına girebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekmektedir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir. Birçok sanayi ürününde CE İşareti (https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_en) bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından üretici sorumludur. Ancak, eğer üretici ya da üreticinin yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Bir başka deyişle, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB normlarına uygun olduğunu garanti etmek zorundadır.

Ürünlerin pazarlanmasına ilişkin akreditasyon ve piyasa gözetimi işlemleri AB'nin 765/2008 sayılı Tüzüğü'ne göre yürütülmektedir. Anılan mevzuat, AB gümrüklerinde kontrolleri, CE uygunluk işaretleri ve akreditasyonunun yanı sıra üye devletlerde piyasa gözetiminin minimum etkilerine yönelik hükümleri düzenlemekte olup üye ülkeler tarafından işbirliği içinde uygulanmaktadır.

AB genelinde gıda ile ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen EC 178/2002 sayılı düzenleme ile Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 yılı içerisinde yürürlüğe giren bu düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurulmuş ve gıda güvenliği konusundaki uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Düzenleme genel olarak Genel Gıda Yasası olarak bilinmekte olup, gıdaların izlenebilirliği konusunda da düzenlemeleri içermektedir (Madde 18). Genel Gıda Yasası'nın belirlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

AB genelinde pazara sunulan taze meyve ve sebze ürünlerinin kalite ve etiketlemelerine ilişkin pazarlama standartları AB Ortak Tarım Politikası çerçevesinde çıkartılan EC 2200/96 sayılı kararname ile 28 Ekim 1996 tarihinde belirlenmiştir. Bu yasayla öngörülen standartlara sahip olmayan ürünler pazara sunulmamakta ve pazardan kaldırılmaktadır. AB pazarlama standart düzenlemeleri çerçevesinde kalite standartları belirlenmiş diğer ürünler arasında taze ve soğutulmuş balık (EC 2406/1996), yumurta (EC 1028/2006), zeytinyağı (EC 1019/2002) ile birlikte sert kabuklu meyveler arasında kabuklu fındık (EC 1284/2002) ve kabuklu ceviz bulunmaktadır.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Standartların Avrupa ve uluslararası normlara uyumlaştırılmasından sorumlu olan İsveç Standartları Enstitüsü, hem Avrupa Standardizasyon Kuruluşu-CEN, hem de Uluslararası Standardizasyon Kuruluşu-ISO üyesidir.

İsveç'te ürün kalitesi, güvenliği ve denetiminin merkezinde yer alan kurum, İsveç Akreditasyon ve Uygunluk Değerlendirme Kurumudur (Swedish Board for Accreditation and Conformity Assessment-SWEDAC, <https://www.swedac.se/?lang=en>). SWEDAC, piyasa gözetimi, ürün güvenliği, etiketleme ve metroloji konularında yetkili ve sorumludur.

İsveç; ürün güvenliği, kalitesi ve denetimi altyapısı açısından istikrarlı, olgunlaşmış, oldukça şeffaf ve etkin işleyen bir sisteme sahiptir. Kamu idaresi ve mesleki kurumların idari ve uygulama kapasitesi üst düzeydedir ve yaptırımlar oldukça caydırıcı ve ağırdır.

İsveç'te tüketici hakları (dolayısıyla ürün güvenliği ve tüketicinin bilgilendirilmesi) konusuna özel önem verilmekte ve bu konuya ilişkin Kabinede bir bakan görev yapmaktadır. Ülkede, insan, bitki ve hayvan sağlığı ve çevrenin korunması konuları, kamu politikalarının ve siyasetin en öncelikli konuları arasındadır.

Ürün güvenliği ve özellikle tarım ve gıda ürünlerinde zaman zaman firma ve ürün bazında gerek gümrük kontrolleri gerekse piyasa gözetimi ve denetimi sırasında spesifik sorunlar yaşanabilmektedir. Bu çerçevede gıda ihracatçılarının, İsveç Gıda Kurumunun (<http://www.livsmedelsverket.se/en/production-control-and-trade/import-and-export/>) internet sayfasını incelemesinde fayda bulunmaktadır.

Halen belirli firma kaynaklı bazı gıda ürünleri için yapılan kontroller/laboratuvar değerlendirmeleri sonrasında ilgili AB Mevzuatında belirtilen teknik eşiklere ilişkin sorunları ortaya çıkan ürünlerin İsveç pazarına girişine izin verilmemektedir. Güncel listeye İsveç Ulusal Gıda Kurumunun (Livsmedels Verket) (<http://www.livsmedelsverket.se/produktion-handel--kontroll/livsmedelskontroll/lista-over/>) internet adresinden ulaşmak mümkündür.

İsveç'e ithal edilen ürünlerin güvenlik şartlarına uygunluğunun denetimi gerek gümrüklerde ithalat aşamasında gerekse yurtiçi piyasada (temelde) yapılmaktadır.

Piyasa gözetimi ve denetimi çok farklı kurumlar (yaklaşık 20 tane) ve belediyeler (290 belediye) tarafından yapılmaktadır. Başlıca kurumlar, iletişim bilgileri ve yetki alanlarına (<https://www.marknadskontroll.se/function/responsible-authorities/?lang=en>) internet adresinden ulaşmak mümkündür. Konuya ilişkin ana ulusal stratejiyi belirlemek, uygulama sonuçlarını toplu değerlendirmek ve kurumlar arası koordinasyonu sağlamak temelde SWEDAC'ın görevidir.

Eczacılık ve tıbbi ürünler, tarım ürünleri, kimyasallar, alkollü içecekler başlıca olmak üzere bazı ürün gruplarında genel yapıdan farklılık arz eden hususlar bulunmaktadır. Bu çerçevede;

- Gıda ürünleri için İsveç Ulusal Gıda Kurumunun-Livsmedels Verket (<http://www.slv.se/>),
- Tarım ürünleri için İsveç Tarım Kurumu- Jordbruksverket (<http://www.jordbruksverket.se/>),
- Eczacılık ve tıbbi ürünler için İsveç Medikal Ürünler Kurumu-Lakemedelsverket (<http://www.lakemedelsverket.se>),
- Kimyasal ürünler için İsveç Kimyasallar Kurumu (Kemikalieinspektionen) (<http://www.kemi.se/>),
- Alkollü içecekler için de kamu alkollü içecek tekel kurumu olan Systembolaget (<http://www.systembolaget.se/>)

internet sayfalarının detaylı incelenmesinde yarar bulunmaktadır.

İhracatta Zorunlu Belgeler

İsveç AB üyesi ülke olarak AB Ortak Ticaret Politikası ve Ortak Gümrük Tarifesini, Tek Pazarın parçası olarak AB Teknik Mevzuatını katı ve etkin şekilde uygulayan ülkelerin başında gelmektedir (Avrupa Komisyonu verileri).

Bu çerçevede, sektör, alt sektör, ürün, menşe ülkesi ve ihracatın gerçekleştirileceği zaman gibi oldukça çeşitli unsurlara göre İsveç'e ithalatta farklı belgelendirme yükümlülükleri ve mali yükümlülükler bulunmaktadır.

İsveç'e ihracatta talep edilen belgeler, belgelerin içeriği ve bahse konu belgelerin dayandığı hukuki düzenlemeler, İsveç Gümrük İdaresinin "tek kapı" olarak oluşturduğu (<http://tulltaxan.tullverket.se/tariff/uc/gry/sbn/search.jsf>) web sayfasından Gümrük Tarife Pozisyonu (GTP) girilerek sorgulanabilir (bahse konu internet sayfasından mali yükümlülükler de sorgulanabilir).

Kullanıcı dostu olması dolayısıyla aynı içerikte bilgiler (İngilizce olarak) AB İhracatçı Yardım Masasının ilgili sayfasından da kolayca temin edilebilir (<https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/>).

Ayrıca AB'ye ve dolayısıyla İsveç'e ithalat yapılırken aranan genel şartlar (sağlık, çevre, teknik düzenlemeler, pazarlama standartları ve diğer hususlar) ve belgelerin listesi de yine aynı adresinden detaylı incelenebilmektedir.

Bu konuda, İsveç Gümrük İdaresinin (Tullverket) internet sitesinde yer alan Türkiye'den ithalata ilişkin bilgilerin de incelenmesi yararlı olabilecektir (http://www.tullverket.se/innehallao/u/ursprungsvavar/ursprungsvavar/frihandelsbestammelservidimportoche_xporthandbok/bestammelserforrespektivelandelleromrade/turkiet.4.4ab1598c11632f3ba928006818.html İsveççe).

Faydalı Adresler:

- Informationstekniska Standardiseringen, ITS The Swedish Telecommunication Standardization Organization: <http://www.its.se>
- Jordbruksverket (Swedish Board of Agriculture): <http://www.sjv.se>
- Kemikalieinspektionen-KEMI (Swedish Chemical Agency): <http://www.kemi.se>
- Kommerskollegium (National Board of Trade): <http://www.kommers.se>
- Lakemedelsverket (Medical Products Agency): <http://www.mpa.se/eng/index.shtml>
- Livsmedelsverket (National Food Administration) : www.slv.se
- Havs- och vattenmyndigheten- HaV (The Swedish Agency for Marine and Water Management): <https://www.havochvatten.se>
- Inspektionen för strategiska produkter (National Inspectorate of Strategic Products)- ISP: <http://www.isp.se/>
- SEK Svensk Elstandard (The Swedish Electro-technical Standard): <http://www.elstandard.se>
- SP Swedish National Testing and Research Institute: <http://www.sp.se>
- SWEDAC-Styrelsen for Ackreditering och Teknisk Kontroll (Swedish Board for Accreditation and Conformity Assessment): <http://www.swedac.se>
- Naturvårdsverket (Swedish Environmental Protection Agency): <http://www.naturvardsverket.se>
- Swedish Standards Institution-SIS: <http://www.sis.se>
- Tullverket (Swedish Customs): <http://www.tullverket.se/>
- AB (Teknik) Düzenlemeleri: https://ec.europa.eu/info/topics/single-market_en

Uygunluk Değerlendirme

İsveç'te ürün kalitesi, güvenliği ve denetiminde öne çıkan ve AB düzeyinde ve diğer uluslararası platformlarda İsveç'i temsil eden kurumların sayısının fazlalığı, görev dağılımlarının çeşitliliği ve farklı şehirlerde bulunmaları, görel olarak karmaşık bir yapı görüntüsüne neden olduğu söylenebilir

İsveç Akreditasyon ve Uygunluk Değerlendirme Kurumu (SWEDAC), İsveç Tüketici Kurumu (KO), Ulusal Ticaret Kurumu (Kommerskollegium-National Board of Trade), İsveç Standardizasyon Enstitüsü (ISI), İsveç Telekomünikasyon Standardizasyon Kurumu (Informationstekniska Standardiseringen-ITS), İsveç Elektro-Teknik Standardizasyon Kurumu (Svensk Elstandard-SEK), İsveç Gümrük İdaresi, İsveç Ulusal Gıda Kurumu, İsveç Tarım Kurumu, uygunluk değerlendirme kuruluşları, piyasa gözetimi ve denetimi yapan kurum ve kuruluşlar, sistemin önemli kurumları olarak sıralanabilir.

AB ve Uygunluk Değerlendirme

Standartlara uygunluk değerlendirme adımı AB mevzuatına uygunluğun sağlanması zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır.

AB ürün mevzuatı üreticilere ürünlerinin kullanımı sırasında oluşabilecek risk düzeyine göre uygunluk değerlendirme aşamasında bir miktar seçme hakkı sunmaktadır. Bu seçenekler öz sertifikasyon, tip inceleme ve ürün kalite kontrol sistemi, tam kalite güvencesi olabilmektedir.

AB üyesi ülkelerin uygunluk değerlendirme kuruluşları listesi AB Komisyonu web sitesinde yer almaktadır (NANDO- <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>).

Nihai ürünün pazara girişini kolaylaştırmayı sağlayan bazı zorunlu olmayan değerlendirme programları da bulunmaktadır. Bunlar hakkında bilgi CEN (Avrupa Standardizasyon Komitesi), CENELEC-Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (<https://www.cenelec.eu/Pages/default.aspx>) ve ETSI-Avrupa Telekomünikasyon Standartları Kurumu'ndan (<https://www.etsi.org/>) temin edilebilir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri yerine getirmelidir.

AB ve Ambalaj, Paketleme, Etiketleme

Tüketicinin korunması göz önünde tutularak, AB içerisinde sadece AB etiketleme mevzuatına uyan ürünlerin pazarlanmasına izin verilmektedir. AB etiketleme mevzuatı, gıda, ev gereçleri, ayakkabı, tekstil vb. sektörler için zorunlu etiketleme standartları koymaktadır.

Paketleme ve ambalajlama, tüketici sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla, AB tarafından belirlenen kurallara uygun yapılmak zorundadır. Paketleme ve ambalajlamaya ilişkin temel AB mevzuatı şunlardır:

- Direktif 94/62/EC (OJ L-365 31/12/1994); paketleme ve paket artıklarına dair genel kurallar,
- Direktif 75/106/EEC (OJ L-42 15/02/1975) ve 80/232/EEC (OJ L-51 25/02/1980); paket boyutlarına dair özel kurallar (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31980LD232:EN:HTMLJ>),
- Yönetmelik (EC) 1935/2004 (OJ L-338 13/11/2004); gıda maddeleriyle temas eden malzemelere dair özel kurallar,
- Direktif 2000/29/EC (OJ L-169 10/07/2000); ağaç ve diğer bitkilerden yapılan paketlere uygulanacak bitki sağlığı kuralları.

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri yerine getirmelidir (EU Labels: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/eu-labels_en).

AB, üye ülkelerde henüz zorunlu tutmamakla birlikte, Çevre Etiketleri (Eco-label) düzenlemesi geliştirmiştir. Çevre Etiketleri ile ilgili bilgi (<http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>) linkinden edinilebilir.

Teknik Engeller

İsveç tarafından dış ticarete uygulanmakta olan teknik engeller hakkında bilgiye (www.teknikengel.gov.tr) sitesinden erişilebilmektedir.

Ticarete Teknik Engeller web sitesi, kullanıcıların teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede, söz konusu siteden ülkeler itibarıyla ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ülkelerin mevzuat ve uygulamaları hakkında Bakanlığımızdan bilgi talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Söz konusu siteye ücretsiz olarak üye olunabilmektedir. Sitenin üyelerine ilgilendikleri ülke ve ürün gruplarına ilişkin düzenlemeler günlük olarak e-posta ile gönderilmektedir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

AB ve Fikri Sınai Mülkiyet Hakları

Avrupa Birliği Fikri Sınai Mülkiyet Hakları Ofisi-EUIPO, AB patentinden ve kayıtlı Avrupa Birliği tasarımlarından sorumlu AB kuruluşudur. Bu kuruluş, ulusal ve bölgesel faaliyet gösteren Fikri Sınai Mülkiyet Ofisleri, kullanıcı grupları, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve diğer uluslararası kuruluşlarla ortak çalışmaktadır (<https://euipo.europa.eu/>).

Dağıtım Kanalları

İsveç'te gıda ile günlük kullanıma konu olan malların dağıtımının %80 inden fazlası büyük zincir firma tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu firmalar ithalattan tüketiciye kadar tüm dağıtım zincirinde etkin olarak faaliyet göstermektedir. Özel ürünlerin satışı ise genellikle mağaza zincirleri kanalıyla gerçekleştirilmektedir.

İsveç'in toplam ithalatının yaklaşık %70'ini oluşturan sanayi ve yatırım mallarındaki ithalat, ürün geliştirmeden finansmana kadar birçok hizmeti bir arada sağlayan ihtisaslaşmış araçlar kanalıyla yürütülmektedir.

Tüketici Tercihleri

Zor ve talepkar bir pazar olarak değerlendirilen İsveç'te, gelir durumu ve eğitim seviyesinin yüksek olmasına bağlı olarak tüketicilerin muhakeme gücü oldukça fazladır. İsveçli tüketiciler bir ürünün kalitesine, tasarımına, ambalajına, çevreye duyarlı olarak üretilip üretilmediğine, en çok da uygun fiyatta satılıp satılmadığına önem vermektedir.

Hızla yaşlanmakta olan İsveç nüfusunun son dönemde sağlıklı, pratik ve kaliteli ürünlere olan eğilimi artmıştır. Bu durum, özellikle organik hazır giyim ve tekstil ürünleri ile organik gıda ürünlerinin pazarda potansiyelini arttırmıştır.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Ülkede büyük mağazalar, alışveriş merkezleri ve hipermarketler tarafından, alışveriş kartları, indirimler ve müşteriye özel promosyonlar yoluyla, "müşteri sadakati" ve bağımlılık yaratma çalışmaları yapılmaktadır. Diğer taraftan, doğrudan pazarlama, posta yoluyla satış, telefonla pazarlama ve elektronik ticaret gibi yeni satış teknikleri giderek yaygınlaşmaktadır.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım

İsveç, AB’de en fazla yüzölçümüne sahip ülkeler arasında olmasına rağmen, topraklarının yalnızca %10’u tarım arazisi olarak kullanılabilir. Topraklarının yarısı orman, üçte biri ise dağ, göl ve bataklık ile kaplı olan İsveç’te ekili alan 2,7 milyon hektardır. İsveç’in kuzey bölümünde iklimin daha sert olması tarımın çoğunlukla orta ve güney bölümünde yapılmasına neden olmuştur.

1900’lü yıllara kadar tarım ülkesi olan İsveç’te günümüze gelindiğinde tarımının GSYİH’ya katkısı sadece %2 düzeyindedir. Ancak, tarımda verimliliğin yüksek olması sonucu iç talebin %80’i ülkede yetiştirilen tarım ürünleri tarafından karşılanmaktadır. İklimi ve ekilebilir alanlarının kısıtlı olması nedeniyle daha çok tahıl ürünleri üretimi yapılan İsveç’te organik ürünlerin üretimi de artmaktadır.

Hayvansal üretimde de en çok domuz, süt ineği ile diğer büyükbaş hayvan yetiştiriciliği ön plana çıkmaktadır. Toplam yüzölçümünün yaklaşık %8’inin ekilebilir arazi, %54’ünün ise ormanlarla kaplı olduğu ülkede çiftçilik ve ormancılık iç içe geçmiş durumdadır.

İsveç’te tarımla iştigal eden nüfus oldukça yaşlıdır. Çiftçilerin %60’ından fazlası 50 yaşın üzerinde olup, aktif işgücünün tarımda istihdam edilen oranı her geçen yıl düşmektedir.

Hayvancılık başlıca üretim faaliyeti olup, tarımsal üretim imkanları ülkenin kuzey ve güney bölgeleri arasında oldukça büyük farklılık arz etmekte ve buğday başta olmak üzere hububat ağırlıklı olan üretim büyük ölçüde ülkenin orta ve güney bölümlerinde gerçekleştirilmektedir.

Süt ve süt ürünleri İsveç tarımında merkezi bir role sahip olmakla birlikte, süt ineklerinin sayısı uzun bir dönemdir düşüş göstermektedir. Diğer taraftan, hayvan yetiştirilen çiftlik sayısı azalmaktayken kalan çiftliklerdeki hayvan sayısı artmaktadır.

Sanayi

Ürün yelpazesinin genişliği ile uluslararası faaliyetlerin büyüklüğü İsveç sanayinin en belirgin özellikleri olarak ortaya çıkmaktadır. İsveç, madencilik, bilgi teknolojisi ve diğer yüksek teknolojileri kapsayan bir ürün grubunda uluslararası alanda yüksek başarı göstermektedir.

İsveç’te kurulmak suretiyle dünyanın önde gelen çokuluslu firmaları arasında yer alan birçok firma bulunmakta olup, ABB, Akzo Nobel, AstraZeneca, Atlas Copco, Electrolux, Ericsson, H&M, Ikea, Metro, Saab, Sandvik, Scania, SKF, Skanska, Teliasonera, Tetra Pak ve Volvo bunlar arasında ilk akla gelenlerdir.

20. yüzyılın başından itibaren İsveç sanayisi ormancılık ve maden gibi sektörlerden, bilişim ve teknolojinin daha çok kullanarak, araştırma ve geliştirmenin ön planda olduğu, katma değeri daha yüksek sektörlerle geçmiştir. Bu değişim sürecinde tekstil, demir ve çelik sektörleri

küçülürken, gemi inşa sektörü tamamen yok olmuştur. Ekonomisi hızla büyüyen İsveç, halen bilgi ve iletişime (ICT) en fazla yatırım yapan ülkelerden biri haline gelmiştir.

Ürün yelpazesinin genişliği ile uluslararası faaliyetlerin büyüklüğü İsveç sanayiinin en belirgin özellikleri olarak ortaya çıkmaktadır. İsveç'te madencilikten bilgi teknolojisi ve diğer yüksek teknolojileri kapsayan bir ürün grubunda uluslararası alanda yüksek başarı gösteren birçok firma bulunmakta, ülkenin sanayi üretiminin yaklaşık % 65'i ihraç edilmektedir

Tüm gelişmiş ülkelerde olduğu üzere İsveç'te de GSYİH içinde sanayi imalatının payı giderek azalırken, hizmet sektörünün payı artmıştır. Bununla birlikte imalat sanayi İsveç ekonomisi bakımından büyük bir öneme sahiptir. Zira İsveç hizmet sektörün önemli bir kısmı ülkenin sanayi altyapısı ile yakından ilintilidir.

İmalat sanayiinde; kimyasallar, metal ve metal mamulleri, orman ve kağıt ürünleri, makine ekipmanları, motorlu taşıtlar; bilgisayar, elektronik ve optik cihazlar sanayi başı çekmektedir.

Ormancılık

Toplam yüzölçümünün%52'si orman alanı (22,9 milyon hektar) olan İsveç, bu oran ile Finlandiya'nın ardından Avrupa'da ikinci en geniş orman alanına sahip ülkedir. Özellikle kereste, kağıt hamuru ve kağıt sektörlerinde dünyada önemli bir konuma sahip olan İsveç'in toplam ihracatının %12'si ormancılık sektörüne aittir. Ürettiği ormancılık ürünlerinin %60'ını daha çok AB ülkelerine ihraç eden İsveç, dünya ormancılık ürünleri ihracatının %10'unu gerçekleştirmektedir.

Tarım sektöründe olduğu gibi ormancılık sektörü de bir dizi değişime uğrayarak insan işgücünün yerini ağırlıklı olarak makineler yer almıştır. Bu da daha fazla katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesine neden olmuştur.

Ormancılık ürünlerinde öne çıkan iki alt sektörden ağaç ürünleri (mobilya dışında) sektöründe, daha çok küçük firmalar çalışmakta olup; bu sektörde üretilen ürünlerin katma değeri düşüktür. Ormancılık ürünleri üretiminin neredeyse %50'sini karşılayan kağıt ve karton sanayi sektöründe ise, ileri teknoloji uygulanarak katma değeri yüksek ürünler elde edilmektedir.

Sürdürülebilir üretim ve biyo çeşitliliğin korunması İsveç ormancılık politikasının iki ana unsurunu oluşturmakta olup, kesim yapılmış yerlerin tekrar ağaçlandırılması ve meşe, kayın, gürgen vb. geniş yapraklı değerli ağaçların korunmasına dair maddeler İsveç ormancılık kanunda önemle vurgulanmaktadır.

Madencilik

İsveç, Batı Avrupa'da uzun bir zamandır demirin pek çok formunun hem üretimini hem de ihracatını yapan tek ülkedir. Ülkenin özellikle kuzey bölümü demirin yanında, kükürt, bakır,

kurşun, gümüş, altın vb. değerli madenlerce zengindir ve adı geçen madenlerin üretiminde AB ülkeleri arasında önde gelmektedir.

Sektörde, özellikle katma değeri yüksek ürünlerin üretiminde ve ihracatında artış yaşanmaktadır. Son yıllarda yüksek-derece demir ve çelik ürünlerinin üretim ve ihracatı ön plana çıkmıştır. Ülkede üretilen çeliğin %80'den fazlası ihraç edilir duruma gelmiştir (Geological Survey of Sweden, <http://www.sgu.se>).

Enerji

İsveç'te, hem soğuk bir iklimin hüküm sürmesi, hem de yaşam standardının yüksek olması nedeniyle enerji tüketimi fazladır. Kişi başına düşen enerji tüketimi Norveç'in altında olmasına rağmen AB ülkeleri arasında en fazla enerji tüketimi olan ülkelere biridir. Dalgalanmalara rağmen son 20 yıldır toplam enerji tüketimi sabittir.

1970'lerde yaşanan petrol krizi ile İsveç'in enerjide bağımlılığının ortaya çıkması sonucu enerji politik bir konu haline gelmiştir. Bunun üzerine rafineri kapasitesini arttıran İsveç, yüksek oranda enerji ihtiyacını karşılayabilmek için nükleer enerjiye yüklü miktarda yatırım yapmıştır.

Dünyanın en kalkınmış ülkelerinden İsveç'in enerjideki hedefi ekonomiyi fosil yakıtlardan arındırmak olup, bu çerçevede radikal kararlar alınmaktadır. Petrol, nükleer enerji, hidroelektrik enerji ve biyo yakıtlar ülkenin enerji ihtiyacının karşılanmasında başlıca kaynaklar olup, İsveç'te üretilen elektriğin %97'si fosil yakıt dışındaki kaynaklardan sağlanmaktadır.

İsveç'te ticari işleme müsait petrol, gaz ve kömür rezervi bulunmadığından, çoğunluğu Kuzey Denizi petrolü olmak üzere ülkenin enerji hammaddesi ihtiyacının %70'lik bir kısmı ithal edilmektedir.

İsveç'te evsel atıkların neredeyse tamamının modern yöntemlerle işlenmesi yoluyla elde edilen biyogaz elektrik üretiminde kullanılmakta olup, Ülkedeki evlerden çıkan atıklar artık ihtiyacı karşılamada yetersiz kaldığı için Norveç, İngiltere ve İtalya gibi birçok Avrupa ülkesinden çöp ithal edilmekte, bu ülkeler İsveç'e gönderdikleri atıklar karşılığında para da ödemektedirler.

Telekomünikasyon

Telekomünikasyon altyapısı bakımından İsveç dünyanın en gelişmiş ülkeleri arasında yer almaktadır. Sabit telefon hattı, mobil telefon, kişisel bilgisayar, internet ve genişbant kullanımı son derece yaygındır.

Yaklaşık 10 milyon nüfuslu ülkede kişisel ve iş amaçlı internet erişimi 8 milyonu aşmış olup, evlerin % 80'inden fazlasında bilgisayar bulunmaktadır. Ülkede telekomünikasyon hizmetleri Avrupa geneline kıyasla oldukça erken bir tarihte, 1993 yılında, serbestleştirilmiştir.

İsveç'te ICT sektöründe pek çok küme çalışması bulunmaktadır. Başkent Stockholm'ün kuzey batısında bulunan Kista- Kablosuz Vadi, kablosuz ve mobil teknoloji konusunda araştırma ve ürün geliştirmede dünyada lider konumdadır. TelecomCity ve Telematics ICT kümelerinin bulunduğu diğer önemli bölgelerdir.

Ulaştırma

İsveç oldukça gelişmiş ve yüksek standartlarda bir ulaştırma altyapısına sahip olup, ulaşım imkanları oldukça gelişmiş ve çeşitlidir.

İsveç'in en önemli havalimanları, başta Arlanda Havaalanı olmak üzere, Stockholm'de Bromma, Skavsta, Göteborg'da Şehir ve Landvetter havaalanlarıdır.

En önemli limanları ise Stokholm, Malmö, Göteborg'dur.

Gelişmiş bir raylı ulaşım sistemine sahip olan İsveç'te en önemli tren yolları Stokholm ve Göteborgda mevcuttur.

Metro ise Stockholm'de bulunmaktadır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

İsveçliler detaylara önem veren bir toplumdur. İsveç'te kendinizi kabul ettirebilmeniz için ince detaylara dikkat edilmesi, planlanmış ve mantıklı organize edilmiş bir teklifle gitmeye özen gösterilmelidir.

İsveçliler, sosyal veya iş konusunda gerçekleştirilen toplantılara geç gidilmemesi konusunda hassastırlar. Eğer herhangi bir şekilde toplantıya geç kalındıysa ya da gelinemeyecekse çok önemli bir sebebin olması ve çok önceden karşı tarafa bildirilmesinde fayda vardır. Randevuların iki hafta öncesinden ayarlanması, hafta sonu tatillerde randevu vermemeye özen gösterilmesi beklenmektedir.

Toplantılar için en uygun zaman dilimi 9.00-10.00 veya 14.00-16.00 arasındaki zaman dilimidir. İsveç'te zaman büyük önem taşımakta olup, hafife alınmamalıdır. Bu yüzden toplantılarda zamanında olmaya özen gösterilmelidir. Başlama ve bitiş saatlerine riayet edilmesi gerekmektedir. Görüşmeye bolca kartvizit götürülmesi önerilmektedir.

İsveçliler'in büyük bir çoğunluğu İngilizce bilmekte ve konuşmaktadır.

Para Kullanımı

Para birimi olarak, 1873 yılından beri İsveç Kronu kullanılmaktadır. 1995 yılında AB'ne üyeliği kabul edilen İsveç'te, yapılan halk oylaması sonucu AB ortak para birimi avronun kullanılması reddedilmiştir. İsveç Kronu 1.000, 500, 100, 50 ve 20'lik banknotlar halinde, madeni para olarak kullanılan öre ise 1,2,5,10 ve 50'likler halinde basılmaktadır.

Döviz değişimi daha çok büyük şehirler, havaalanları ve feribot terminallerinde bulunan FOREX döviz değişim bürolarında yapılmaktadır. Kredi kartları birçok alışveriş merkezi ve restoranda geçerlidir. American Express, Diners Club, MasterCard ve Visa en çok kabul görenlerdir.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Ülkeye girişte, Avrupa Topluluğu vatandaşları için pasaport ya da nüfus cüzdanı yeterlidir. Türk vatandaşları için umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabidir.

Diplomatik, hizmet ve hususi pasaport hamilleri ise, altı ay içinde üç ayı aşmamak kaydıyla, anılan ülkeye yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır.

AB ve Schengen Anlaşması taraf ülkeleri vatandaşlarının ülkeye girişinde vize istenmemektedir.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

1 Ocak: Yeni Yıl

6 Ocak: Noel'in 13. Günü

İyi Cuma (her yıl değişmekte)

Paskalya (her yıl değişmekte)r

1 Mayıs: İşçi Bayram

9 Mayıs: Ulusal Bayram

20 Mayıs: Milli Pazartesi

24-25 Aralık: Noel

Yerel Saat

İsveç, Greenwich'e göre 1 saat ileridedir (GMT + 1).

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Limited Şirketler

Araştırmalar, limited şirket kurmanın ya da satın almanın (off-the-shelf), İsveç pazarına giriş yapmak isteyen firmalar tarafından sıkça kullanılan bir yöntem olduğunu göstermektedir.

Limited şirket, sahipleriyle şirket arasında kesin bir ayırımın bulunduğu şirket yapılanması olarak tanımlanmaktadır. Limited şirketler kendine ait mülke sahip olup, anlaşmalar yapabilmektedirler.

Özel ve kamu limited şirketleri olmak üzere iki çeşit limited şirketi kurmak mümkündür. Yabancı menşeli şirketler İsveçte genellikle özel limited şirketler kurdukları için bu raporda özel limited şirketler üzerinde yoğunlaşmıştır.

Özel limited şirketler; hisselerini menkul kıymetler borsasında veya herhangi başka bir organize piyasada satışa çıkaramazken, şirketin esas sermayesinin 50.000 SEK olması gerekmektedir.

Özel limited şirketlerin yönetim yapısı incelendiğinde, yönetim kurulunda en az bir müdür ve bir de vekil müdürün bulunması gerektiği gözlenirken, bununla birlikte yönetim kurulu üç kişiden oluşuyorsa, bu durumda en azından bir vekil müdürün yönetimde bulunması gerekmektedir. Yöneticilerin ve vekil üyelerin sayısı ayrıca şirket ana sözleşmesinde belirtilmelidir.

Şirket Kurma Prosedürleri

Limited Şirket Kurulması

İsveç'te limited şirket kurmanın en kolay yolu, bir hukuk firmasının veya ajansın limited şirket kurulmasına yönelik sundukları off-the-shelf (hazır kayıtlı şirketin satın alınması) hizmetinden yararlanılmasıdır.

Bu hizmetle, yeni kayıt olmuş fakat henüz faaliyetlerine başlamamış şirketlerin bulunması kolaylaşmaktadır. Satın alınmaya hazır bulunan şirket için 50.000 SEK tutarındaki esas sermayenin bankaya yatırılmasıyla şirket faaliyetlerine başlama hakkı kazanmaktadır.

Bundan sonraki aşamada şirket sahipleri şirketin faaliyetlerini, ismini içeren şirket ana sözleşmesini imzalayarak yönetim kurulunu, kurulun başkanını ve genel müdürü belirlerken, yapılan bu değişiklikleri Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) bildirir.

Off-the-shelf hizmetinden yararlanmanın maliyeti alınan hizmete göre 10.000 ila 25.000 SEK arasında değişmektedir.

Şirket Sözleşmesi ve İçeriği

Şirket sözleşmesi;

- Şirketin adını,
- Şirketin bulunduğu şehri,
- Şirketin faaliyetini,
- Esas sermayesini,
- Ortaklarının sayısını,
- Yönetim kurulunun üye sayısını,
- Yönetim kurulu vekil üye sayısını,
- Şirketi denetleyenlerin sayısını,
- Pay sahiplerinin ne sıklıkta toplandıklarını,
- Şirketin finansal yılını içerirken, bunlara ek olarak şirket hisselerinin satışını düzenleyen maddelerde şirket sözleşmesine eklenebilir.

Limited Şirketin Kaydı

Şirketin isimi ve faaliyeti Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) kaydedilmektedir (http://www.bolagsverket.se/in_english/forms/limited_liability/). İsim kaydı yapılırken, şirket isminin başka bir şirketin isimi ve markası ile benzer olmamasına dikkat edilmelidir. Şirket isminin ayrıca şirketin faaliyetlerini açıkça belirtecek şekilde olması gerekmektedir.

Vergi Sistemine Kayıt:

Vergi beyannamesi ve prim formları doldurulup, http://www.skatteverket.se/foretagorganisationer/blanketterbroschyror/blanketter/info/4632.4.39f16f10382_1c58f680006712.html Vergi Dairesi'ne (Skatteverket) gönderildikten sonra şirketin vergi kaydı gerçekleşmektedir.

Kayıt işlemi sırasında katma değer ve gelir vergisi ile birlikte sosyal güvenlik primlerinin ödeneceği hesapla ilgili bilgiler şirkete gönderilmektedir.

Yönetim Kurulu ve Genel Müdür

Yönetim kurulunun görevleri şirketin büyüklüğüne ve genel müdürün atanıp atanmamasına göre değişiklik göstermektedir. Kurul, şirketin organizasyonu ve yönetiminden sorumlu iken genel müdür atama yetkisi bulunmaktadır.

Kurul aynı zamanda ana hissedarların da bulunduğu genel kurul toplantılarını düzenlerken, kimin şirketi temsil edeceğine karar verir. Yönetim kurulu birden fazla kişiden oluşuyorsa, bir üye yönetim kurulu başkanı olarak seçilirken, başkanın Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) bildirilmesi zorunludur.

Yönetim Kurulu ve İşleyiş

Yönetim kurulu genel müdür atadığı takdirde, genel müdür ve yönetim kurulunun görev tanımlarını yapmak zorunda iken, bununla beraber sadece bir yönetim kurulu üyesi bulunan şirketler işleyiş kuralları belirlemek zorunda değildirler.

Yönetim kurulunun sorumlulukları genişler ve bazı durumlarda üyeleri şirket borçlarına karşın sorumlu olmaktadır. Bununla beraber, yönetim kurulu vergilerin zamanında ödenmesi ile yıllık muhasebe kayıtlarının düzenlenip gerekli belgelerin Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) gönderilmesinden sorumlu iken, şirkette meydana gelen herhangi bir değişikliği de rapor etmek zorundadır.

İmza Yetkisi ve EEA (Avrupa Ekonomik Bölgesi) Vatandaşlığı

İmza yetkisi herhangi bir kimseye verilmemiş ise, yönetim kurulu şirket adına imza atma yetkisine sahiptir. Böyle durumlarda yönetim kurulunun yarısından fazlasının imza atması gerekmektedir.

Bununla birlikte şirket, genel müdürünün, yönetim kurulunun yarısının, vekil üyelerinin yarısının ve imza yetkisine sahip kişilerden en az bir tanesinin EEA (Avrupa Ekonomik Bölgesi)ya üye ülkelerden birinin vatandaşı olması zorunluluğu bulunmaktadır. İstisnai durumlar için ise Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) başvuru yapılmalıdır.

Şirketin İsveç'te yerleşik, şirketi temsil etme yetkisine sahip bir temsilcisi bulunmuyor ise, yönetim kurulunun İsveç'te yaşayan bir kişiyi, şirket adına yasal belgeleri tebliğ alması için yetkili kılması gerekmektedir. Bu kişinin şirket tarafından işe alınması zorunluluğu bulunmazken, Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) kayıt ettirilmesi zorunludur.

Hisselerin Kaydı Ve Hissedarlar

Yönetim kurulu hisseler ve hisse sahiplerine ait kayıtları tutmak zorundadır. Bu kayıtlar halka açık bir şekilde şirketin ofisinde tutulmalıdır. Hisse sahipleri herhangi bir ülkede ikamet edebilirken, yeni hissedarlara ait bilgiler hisse sahipleri için tutulan kayıtlara eklenmelidir.

Şirket Muhasebesi

Faaliyetlerine başlamış her şirket muhasebe kayıtlarını Muhasebe Kanununa uygun olarak tutmak zorundadır. Yıllık muhasebe kayıtlarının, finansal yılın sonlanmasında itibaren 7 ay içerisinde Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) iletilmesi gerekir.

Zamanında gönderilmeyen kayıtlar için cezai yaptırımlar bulunmaktadır. Yıllık muhasebe kayıtları ve denetmen raporları finansal yılın sona ermesinden itibaren 11 ay içerisinde Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) teslim edilmez ise Kurum şirketi tasfiye etme hakkı kazanır.

Şirket Hesaplarının Denetlenmesi

Genel uygulama İsveç'te faaliyet gösteren tüm şirketlerin bir denetçisinin bulunması şeklinde iken İsveç Şirketler Kanunu'nda (Swedish Companies Act) yapılan değişikliklerle küçük şirketlere denetmen bulundurup bulundurmama konusunda seçim şansı verilmiştir.

Bununla birlikte profesyonel yeterlilik denetimlerinden geçmiş belirli bir büyüklüğe sahip şirketler, aşağıda belirtilen kriterlerden en az birine sahip ise muhasebe kayıtlarının denetlenmesi için bir denetmenle çalışmalıdır

- Son 2 yıl içerisinde ortalama 50 işçi istihdam etmiş şirketler

- Menkul Kıymetler Borsasında kayıtlı şirketler
- Şirket varlıklarının değeri son iki yılda toplam 25 milyon SEK olan şirketler

Ticaret Sicil Kurumu (Bolagsverket) ile Birlikte Dosyalanması Gereken Belgeler

- Yıllık muhasebe kayıtları,
- Denetmen raporu,
- Limited şirketi bir grubun parçası ise, denetmenin ana şirket hakkındaki raporu,
- Eğer genel kurul toplantısında kar payı ödenmesi ile ilgili karar çıktıysa, genel kurul toplantısının süresine ait bilgiler.

Faydalı Linkler:

Ticaret Sicil Kurumu-Swedish Companies Registration Office
(Bolagsverket)

www.bolagsverket.se

Vergi Dairesi-Swedish Tax Agency
(Skatteverket)

www.skatteverket.se

Şube Açma Prosedürleri

Yurtdışı merkezli bir şirket, herhangi bir yan şirket kurmaksızın İsveç'te şube açma hakkına sahiptir. İsveç'te açılacak şube yasal olarak yurtdışı merkezli şirketin bir parçası iken, kendine ait sermaye bulundurmasına gerek yoktur.

İsveç'te açılacak şube ana şirketten bağımsız olmayıp, ana şirketin bölgesel temsilcisi olma niteliğini taşımaktadır. Ana şirket İsveç'te yalnızca bir şube açabilirken, şubeyi dilediği şehre taşıma hakkına sahiptir. Açılacak şube kendine ait sermaye bulundurmazken, varlıkları ve borçları ana şirketin toplam varlıklarının bir parçası durumundadır. Bununla birlikte, şube kendi muhasebe kayıtlarını tutma hakkına sahiptir ama bu hesapların ana şirketin hesaplarıyla karıştırılmaması gerekmektedir.

Yurtdışı merkezli şirket tarafından İsveç'te açılan şubenin EEA (Avrupa Ekonomik Bölgesi) ülkelerinde ikamet eden bir genel müdür tarafından yönetilmesi gerekmektedir. Şubeyi yönetmesi için göreve getirilen genel müdür, şubenin İsveç'te gerçekleştirdiği her türlü işlemde şirketin İsveç'teki yasal temsilcisi sıfatıyla sorumludur.

Şubenin Kaydı

İsveç'te şube açmak isteyen yabancı merkezli şirketlerin tüzel kişiliği bulunmalı, kendi ülkesindeki ilgili odalara kayıtlı ve faaliyetlerine başlamış olmaları gerekmektedir.

Şubenin tescil edilmesi için atılması gereken ilk adım, şube açılmasına yönelik başvurunun Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) (http://www.bolagsverket.se/in_english/forms/branch/)

yapılmasıdır. Başvuruya ana şirketin son iki yılına ait yıllık raporları, ana şirketin finansal durumunu gösteren belgelerle birlikte şubeyi yönetecek sorumlu kişinin (genel müdürün) ana şirketin İsveç'teki yasal temsilcisi olduğunu gösteren belgelerin eklenmesi gerekmektedir.

Bütün gerekli belgeler tamamlandıktan sonra 2000 SEK tutarındaki başvuru ücretinin ödenmesiyle şube kayıt altına alınmaktadır. Detaylı bilgiye, yurt dışından ödeme için (http://www.bolagsverket.se/in_english/prices_fees/payment_abroad/) ve İsveç'te ödeme için (http://www.bolagsverket.se/in_english/prices_fees/how_to_pay/) internet adreslerinden ulaşılabilir.

Kayıt işlemlerinin sonlanmasıyla birlikte, şubeye 10 haneli bir kayıt numarası verilirken bu numara şube faaliyetlerini sonlandırana kadar kullanılabilir. Şube, kayıt numarasının elde edilmesiyle faaliyetlerine başlamaya hak kazanır.

Not: Yabancı banka ve diğer finansal kuruluşların İsveç'teki şubeleri İsveç Finans Piyasası Denetleme Kurumu (Finansinspektionen) tarafından kayıt altına alınmaktadır.

Şubenin İsmi

Şubenin İsveç'te kullanacağı isimin ana şirketin isimi ve yapısını aynı zamanda şube anlamına gelen (filial) kelimesini içermesi gerekmektedir. Şube isminin ayrıca, ana şirketin hangi ülkeye ait olduğunu belirtmesi istenmektedir. Şubenin isimi Ticaret Sicil Kurumu (Bolagsverket) tarafından tescil edilirken kayıt işlemi teklif edilen isimin daha önce tescil edilmiş bir isim veya markaya benzerliği durumunda uzayabilmektedir.

Vergi Sistemine Kayıt

Açılacak olan şube, İsveç'teki diğer (sınırlı sorumluluğu, kaynağı olan) limited şirketlerle aynı vergi yükümlüklerine sahiptir. Şube vergi bildirim formunu doldurduktan sonra kendini işveren olarak İsveç Vergi Kurumu'na (Skatteverket) (http://www.skatteverket.se/foretagorqanisationer/blanketterbroschyter/blanketter/info/4632.4.39f16f10382_1c58f680006712.html) kaydettirir. Katma değer vergisi, PAYE (işveren payı) ödemeleri ile katma değer vergisinin ödeneceği hesap, gelir vergisi ve sosyal güvenlik katkı payları hakkındaki bilgiler kayıt işleminin gerçekleşmesiyle şubeye gönderilir.

Şube Muhasebesi

Faaliyetlerine başlamış tüm şirketlerin muhasebe hesaplarını Muhasebe Kanununa uygun olarak tutmaları gerekmektedir. Şube kendi hesaplarını, ana şirketin hesaplarından ayrı olarak tutmalıdır. Bunlara ek olarak, ana şirketin EEA ülkelerinden birinin yasal düzenlemelerine tabii olup olmamasına göre dönem sonu muhasebe kayıtlarının hazırlanışı farklılık göstermektedir.

Buna göre;

- EEA'ya üye ülkelerden birinde faaliyet gösteren ana şirket eğer İsveç'teki limited şirketlerle benzer özellikler taşıyorsa, sadece ana şirketin yıllık raporlarının Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) sunulması yeterli olup, şubenin yıllık raporlarının da sunulmasına gerek yoktur.

- EEA'ya üye ülkelerden birinde faaliyet gösteren ana şirket eğer İsveç'teki limited şirketlerle benzer özellikler taşıyorsa yabancı kaynaklı şirket hem kendine hem de İsveç'teki şubesine ait yıllık raporları Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) sunmak zorundadır.

EEA Ülkelerine Üye Olmayan Yabancı Kaynaklı Şirketlerin Şubeleri

EEA üyesi ülkeler dışındaki herhangi bir ülke de faaliyet gösteren yabancı kaynaklı şirket hem kendisine hem de İsveç'teki şubesine ait yıllık raporları Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) sunmak zorundadır.

Şubenin Hesaplarının Denetlenmesi

Genel uygulama İsveç'te faaliyet gösteren tüm şubelerin bir denetçisinin bulunması şeklinde iken İsveç Şirketler Kanunu'nda (Swedish Companies Act) yapılan değişikliklerle küçük şubelere denetmen bulundurup bulundurmama konusunda seçim şansı verilmiştir

Bununla birlikte eğer şube son iki finansal yıllık dönemde;

- Bünyesinde 3ten fazla işçi bulundurmuşsa,
- Bilanço tablosu 1,5 milyon SEKten fazla ise,
- Net cirosu 3 milyon SEKten fazla ise muhasebe kayıtlarının denetlenmesi için bir denetmenle çalışmalıdır.

Buna ek olarak şubenin çalıştığı denetçinin sertifikalı bir muhasebeci olması gerekmektedir. Eğer kayıtlı bir denetim şirketiyle anlaşılmış ise bu durumda şubenin kayıtlarını inceleyen denetleme şirketindeki kişinin ismi belirtilmelidir.

Yıllık Vergi Beyanı

Şube yıl içerisinde gerçekleştirmiş olduğu faaliyetler sonucu elde ettiği gelirene ait vergi beyannamesini Vergi Dairesi'ne (Skatteverket) beyan etmek zorundadır.

Temsilcilik Açma Prosedürleri

Bayilik anlaşması aynı zamanda satış yapma izni olarak tanımlanırken, ürün veya hizmetlerin pazarlanabildiği herhangi bir sektörde uygulanabilmektedir. Bayilik anlaşmaları genellikle uzun dönemli iş ortaklıkları kurulması amacıyla yapılırken, anlaşmalar İsveç Kontrat Kanunu'na göre düzenlenmektedir.

Bayilik Anlaşması ve İşleyiş

Bayilik anlaşması birbirinden ekonomik ve yasal olarak bağımsız olan ve daha sonraki yıllarda da bağımsız kalacak taraflar arasında yapılan kontrat olarak tanımlanmıştır. Bayiliği veren kişi/şirket, bayilik anlaşmasıyla birlikte, bayiliği alan kişiye ismini, markasını, konseptini kullanma hakkıyla beraber tecrübe ve teknik becerisinden faydalanma hakkını da vermeyi taahhüt etmektedir.

Bayiliği alan kişi ise, bayiliğini aldığı kişi/şirketin kalite, hizmet şartlarına uygun ve bayilik veren şirketin imajını güçlendirici biçimde faaliyet göstereceğini taahhüt etmektedir.

İsveç'te Bayilik

İsveç yaklaşık 450 adet bayilik zincirine ev sahipliği yaparken bunların büyük çoğunluğu İsveç orijinlidir. Bayilik sistemi İsveç'te daha çok perakendecilik sektöründe yaygın iken, perakendecilik dışında danışmanlık ve lokantacılık sektörlerinde de bayi sisteminin yaygın olduğu görülmektedir.

Franchising Kanunu

İsveç'te bayilik sistemi için hazırlanmış kapsamlı bir mevzuat bulunmazken, bayilik ile doğrudan ilişkili olarak sadece, bayiliği verenin bayilik anlaşması imzalanmadan belirli konular hakkında bayiliği alana bilgi vermesini düzenleyen yasa bulunmaktadır (Yasa No: 2006:484). Bu kanun, İsveç'te düzenlenmiş her türlü bayilik anlaşmasını kapsamaktadır.

Bayilik Anlaşması Hakkında

İsveç mevzuatına göre bayilik anlaşması, bayiliği veren girişimci ile bayiliği alan kişinin yapmış olduğu, bayiliği alan kişinin bayiliği veren girişimciye ürününü veya hizmetini belirli bir ücret karşılığında pazarlama hakkını verdiği anlaşma olarak tanımlanmıştır.

Bununla birlikte bayilik anlaşması, bayiliği alan kişiye, bayiliğini aldığı kişinin/firmanın markasıyla birlikte, firmaya ait her türlü fikri mülkiyet hakkını kullanma olanağı sağlarken, bayiliği alan kişinin de aynı zamanda kontrata uygun şekilde faaliyet göstermesini zorunlu kılmaktadır.

Bayilik Veren Kişi/Firmanın Yapması Gerekenler

Bayilik veren kişi/firmanın, bayilik anlaşmasıyla ilgili gerekli bilgileri, yazılı ve anlaşılır bir şekilde, kontratın imzalanmasından önce bayilik vereceği kişiye bildirmesi gerekmektedir. Bayilik veren kişi/firmanın diğer yükümlülükleri:

- Verilecek olan bayiliğin faaliyetleri hakkında bayilik alacak olan kişinin bilgilendirilmesi.
- Bayilik veren kişi/firmanın varsa, daha önceden anlaşma imzalamış olduğu bayiler ve faaliyetleri hakkında, bayilik alacak olan kişiyi bilgilendirmesi.
- Bayilik alacak kişinin, bayilik veren kişi/firmaya ödeyeceği ücret hakkında bilgilendirilmesi.
- Bayilik alacak olan kişinin, anlaşmayla elde edeceği her türlü fikri mülkiyet hakkı hakkında bilgilendirilmesi.
- Bayilik alacak olan kişinin, almak veya kiralamak zorunda olduğu hizmet veya mallar hakkında bilgilendirilmesi.
- Bayilik alacak olan kişinin, kontrat süresi içerisinde ve sonrasında bayilik veren kişi/firmayla rekabet etmesini engelleyen madde hakkında bilgilendirilmesi.

- Kontratın şartları, değişiklik yapılabilmesinin koşulları, uzatma veya iptali, iptali durumunda karşılaşılabilecek cezai yaptırım konuları hakkında bayilik alacak olan kişinin bilgilendirilmesi.
- Kontrattan dolayı meydana gelen anlaşmazlıkların nasıl karara bağlanacağına dair bilginin bayilik alacak kişiye bildirilmesi.

Bayilik Açarken Dikkat Edilmesi Gereken Diğer Konular

Bayilik anlaşmasının imzalanması veya iptali sırasında tarafların, kontrat kanunu, fikri mülkiyet kanunu, rekabet kanunu, ticaret kanunu ve tüketiciyi koruma kanunu gibi diğer mevzuatları da göz önüne almaları gerekmektedir. Bunun dışında bayinin faaliyetlerini düzenleyen kılavuzun İsveç mevzuatlarına ve iş geleneklerine uygun olması gerekmektedir.

Bayi kaydı: İsveç'te bayiler genellikle limited şirketler gibi faaliyet göstermektedirler. Özel limited şirket açmanın en hızlı ve en kolay yolu ise bu konuda hizmet veren hukuk firmalarının off-the-shelf (kayıt olmuş ama faaliyetine başlamamış şirketin satın alınması) hizmetlerinden yararlanmaktır.

Faydalı Linkler:

Sektör Birlikleri

Swedish Franchise Association: www.franchiseforeningen.se

Danışmanlık Şirketleri

Franchise Group: www.franchisegroup.se

Franchise Kollegiet: www.franchisekollegiet.se

FranchiseNet i Skandinavien: www.franchisenet.net

Franchiseakuten: www.franchiseakuten.se

Şirket Birleşmeleri ve Satın Alımları

Aile Şirketleri:

Aile şirketleri, İsveç'teki girişimciliğin gelişmesinde her zaman destekleyici bir rol oynamıştır. Araştırmalar bu aile şirketlerinin kurucularının artık emeklilik zamanının yaklaştığını, emeklilik yaşı gelen kurucuların bu nedenle şirketlerini devredecek yabancı yatırımcılar aradığını göstermektedir.

Şirket Satın Alma ve Birleşme İşlemleri:

Birçok ülkede şirket satın alma işlemi, karışık ve uzun bir süreç olarak görülürken, bürokrasinin şeffaflık kültürü nedeniyle yaşanmadığı İsveç'te daha kolay ve kısa sürede

gerçekleşmektedir. Satın alınması düşünülen şirkete ait her türlü bilgilere halka açık kaynaklardan ulaşmak mümkün olmaktadır. Bunlara ek olarak ayrıca yasal prosedür diğer ülkelere kıyasla İsveç'te daha sade biçimdedir.

Düşük İşlem Maliyetleri:

İşlem maliyetleri ve adli masraflar diğer ülkelere kıyasla daha düşüktür. Satın alım veya birleşme işlemleri gerçekleşirken avukat veya danışman bu sürece dahil olmaktadır. Bu durum standart bir prosedür olup, taraflara duyulan güvensizlik olarak algılanmamalıdır. Bunların dışında, satın alım veya birleşme için hazırlanan İsveç kontratları ve anlaşmaları, ABD ve İngiltere'deki benzerlerine kıyasla daha kısa iken, anlaşmaların İsveç'te karşılıklı istek ve konsensusla gerçekleştiği görülmektedir. Şirket satın alımına veya herhangi bir şirketle birleşmeye karşı reflekslere nadir rastlanmakta iken, işçi sendikaları da genellikle bu sürece karşı tutum sergilememektedir.

Herhangi bir anlaşmazlık durumunda ise genellikle tarafsız bir hakeme başvuru yapılmakta, etkin adli sistem sayesinde anlaşmazlıklara hızlı ve kesin çözümler bulunmaktadır.

Şeffaflık:

Şirketlere ait finansal verilere halka açık kaynaklardan ulaşmak mümkündür. Örnek olarak, bütün şirketler yıl sonu finansal raporlarını Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) bildirmek zorunda iken bu bilgiye ücretsiz bir şekilde ulaşılması mümkündür. İsveç'teki şeffaflık kültürünün etkisini muhasebe işlemleri üzerinde de görülmektedir.

İsveç muhasebecilik standartları yönetimi ile muhasebecilik enstitüsünün standartları ve düzenlemeleri tarafsız bir çerçevede hazırlanmakta, kayıt edilmiş bütün İsveçli firmaların IRFS (International Financing Reporting System) sistemini kullanmaları istenmektedir.

Yasal Şartlar

İsveç'e yatırım yapmak isteyen yabancı yatırımcılar için ülke sınırlaması bulunmazken, AB ve Avrupa Ekonomik Bölgesi (EEA) ülkelerinin vatandaşları ve şirketleriyle birlikte, bu bölgelerin dışında kalan ülkelerin vatandaşları ve şirketleri İsveç'te şirket satın alma hakkına sahiptir.

Hisse sahipleri başka bir ülkede bulunabilirken, genel müdür ve yönetim kurulunun yarısının EEA bölgesinde yaşaması gereklidir. Şirketler Kanunu ortaklara kredi verilmesini yasaklamakla beraber, ana şirket EEA menşeliyse şirketler arası kredi verilmesi bu yasak kapsamı dışında bırakılmıştır.

Özel sektör şirket satın alımları veya birleşmeleri, Şirketler Kanunu ve Kontrat Kanununa göre düzenlenirken, pay ve mal satın alımı ile ilgili ayrıca herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Özel lisans alınmasını gerektiren sektörlerde, şirket sahibi mülkiyet sahibi olmayla ilgili çeşitli düzenlemeleri de takip etmelidir. Rekabet kuralları ayrıca dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta iken, otorite şirket birleşmesini rekabete aykırı bulursa birleşmeye müdahale etme yetkisine sahiptir.

Kamu sektörü şirket birleşmeleri ve satın alımları ise Menkul Kıymetler Borsası Kanununa ve Şirketler Kanununa göre düzenlenmektedir. Düzenleyicinin ana amacı, birleşme veya satın alım sırasında pay sahiplerinin pay satışı veya pay alımı hakkında bilgilendirilmesidir.

Şirket veya Faaliyetlerinin Devralınması

Şirket satın alımında kullanılan bir diğer yöntem de şirketin faaliyetlerinin her türlü borç ve mal varlığını kapsayacak şekilde devralınmasıdır. Devir işlemi şirkete ait her türlü ekipmanı, hisse senedini ve anlaşmaları içerebilmektedir.

Yatırımcı, şirketin bütün paylarını ve kara katılım haklarını satın aldığı takdirde şirketin sahibi olurken, aynı zamanda şirkete ait malları, borçları, sonlanmış anlaşmaları, şirketin isimi ve kayıt numarasını da satın almış olmaktadır.

Satış fiyatı ve koşulları taraflar arasındaki pazarlık sonucu belirlenirken, şirket satış sonrası, daha önce yapmış olduğu anlaşmalara bağlı kalmaktadır. Bu nedenle satın alınacak şirketin satın alma işlemi gerçekleşmeden önce iyice incelenmesi faydalı olmaktadır.

İsveç'te Şirket Satın Alımı veya Birleşmede İzlenen Yol

İsveç'te limited şirket satın alımı genellikle birçok aşamayı içeren bir süreç şeklinde gerçekleşirken, ilk adımın stratejik değerlendirme olduğu görülmektedir. Satın alma işlemi, ilk hazırlık aşamasından itibaren genel olarak 8 ila 10 ay içerisinde tamamlanmaktadır. Bununla birlikte genel olarak izlenen adımlar aşağıda belirtilmektedir.

1-Şirketin ve Yatırımcının Analizi:

Bu aşamada ilk olarak, alınması düşünülen şirketin detaylı analizi yapılırken, potansiyel sinerji, şirketin yeniden yapılanma ihtiyacının olup olmadığının araştırılması ile birlikte potansiyel problemler hakkında değerlendirmeler yapılmaktadır. Bunlara ek olarak şirketin sermaye yapısı da gözden geçirilirken, yatırımcı ve satın alma işlemi esnasında yatırımcıya danışmanlık yapacak kişi danışmanlık hizmetinin şartlarını belirleyen anlaşmayı imzalarlar.

2- Satın Alma İşleminin Finansmanı:

İkinci aşamada dikkat edilen konu, satın alma işleminin borç ya da öz kaynakla mı finanse edileceğidir. Buna ek olarak satın alımın ve satışın şartları da incelenmektedir.

3- Satın Alınacak Şirketin Ortaklık Yapısının Analizi:

Limited şirketler, İsveç'te, hisselerinin ve kar paylarının organize ediliş biçimine göre 2 gruba ayrılmaktadır.

VPC şirketleri, genellikle menkul kıymetler borsasına kayıtlı olan, hisse senedi çıkarmayan şirketlerdir. VPC şirketlerinin pay sahiplerine ait kayıtlar Euroclear (www.euroclear.com) gibi saklama kuruluşları tarafından tutulmaktadır.

VPC şirketlerin dışındakiler ise kupon şirketler olarak sınıflandırılmaktadır. Bu tür şirketlerde yönetim kurulu, hissedarların kayıtlarını tutmak ve korumakla yükümlüdür.

Her iki sistem için de yatırım yapacak olan kişinin satın alım işleminden önce, şirketin ortaklık yapısını incelemesinde fayda bulunmaktadır.

4-Şirketin Tanıtımı:

Dördüncü aşamada şirket yatırımcılara tanıtılmaktadır. Şirket tanıtımı, şirket sahibi, yönetim kurulu ve yatırım bankacısının şirketi yatırımcılara tanıtmak amacıyla hazırladıkları sunum olarak tanımlanmaktadır.

5-Teklif Mektubu:

Bu aşamada taraflar, bir takım bilgileri korumak ve de satın alma işlemini ciddiye aldıklarını göstermek amacıyla, teklif mektubu hazırlanmadan, gizlilik anlaşması imzalama yoluna başvurumaktadırlar. Ayrıca, yatırımcının danışmanı şirket sahibinin iyi niyetinden emin olmak ve satış işleminin sağlıklı yürümesini sağlamak için şirket sahibiyle görüşmeler yapmaktadır.

Teklif mektubu ise yatırımcının satın almak istediği şirket için ödemeyi düşündüğü son teklifi ve ödemenin yapısını içermektedir.

6-Şirkete Ait Kapsamlı Raporların Hazırlanması:

Bu aşama satın alınması düşünülen şirkete ait tüm yasal ve finansal raporların yatırımcının danışmanları tarafından hazırlanmasını içermektedir.

7-Gerekli Belgelerin Hazırlanması:

Bu aşamada satın alım işlemi için gerekli kağıtlar ve başvurular hazırlanırken, İsveç Rekabet Kurumu (Konkurensverket) ve İsveç Finans Piyasası Denetleme Kurumu'na (Finansinspektionen) da başvurular yapılmaktadır.

8-Anlaşmanın İmzalanması:

Anlaşma, imzalanan belgeler ile avukatların yetkileri, hisselerin transferi gibi imza aşamasında anlaşmaya eklenen belgeleri içermektedir.

9-Başvuruların Yapılması:

Bu aşamada Rekabet Kurumu, İsveç Finans Piyasası Denetleme Kurumuna yapılan başvurularla birlikte diğer belgeler de doldurulup ilgili mercilere teslim edilir.

10-İşlemin Sonlandırılması:

Bu son aşamada, teminat, sigorta ve şirket içi borçların düzenlenmesi, banka hesapları ile ilgili düzenlemeler yapılmakta, hisselerin transferi ve hisselerin satış fiyatı üzerinde anlaşmaya varılmaktadır.

Bütün satın alım işlemleri, satın alış bedelinin transfer edilmesi satın alınan şirketin yeniden finanse edilmesi ve hazırlanmış tüm belgelerin teslim edilmesiyle son bulmaktadır. Bu noktada hisseler transfer edilmiş ve yedi emin sözleşmesi imzalanmıştır.

Sosyal Güvenlik Uygulamaları

İsveç'te sosyal güvenlik sistemi yaşlılara, çocuklu ailelere, hasta ve engellilere mali güvence sağlamaktadır. Sosyal güvenlik sisteminin kapsadığı sigorta şekilleri aşağıdaki gibidir:

- Sağlık sigortası,
- İş kazası ve meslek hastalığı hallerinde sağlanan yardımlar,
- Malul aylığı,
- Yaşlılık ve ölüm aylıkları,
- İşsizlik sigortası,
- Aile yardımları ve ebeveyn sigortası.
- Sosyal sigorta sistemi kapsamında İsveç'te ikamet şartına bağlı olarak yani herhangi bir katkı payı ödenmesine gerek olmaksızın;
- Çocuk yardımı,
- Bakım ödeneği,
- Garanti aylığı biçiminde ödenen hastalık tazminatı,
- Garanti emekli aylığı ve barınma yardımı ödenir.

İsveç'teki sigortalı çalışmalarından dolayı bir gelir elde ediyor ya da etmiş olma koşulu ile sağlanan yardımlardan bazıları ise;

- Hastalık yardımı,
- Ebeveyn ödeneği,
- Gelire dayalı hastalık tazminatı,
- Gelire dayalı emeklilik aylığıdır.

Sosyal sigorta sistemi bireysel temele dayanmaktadır, sistem içinde gelire dayalı yardımlar, genel yardımlar ve gelir testine dayalı yardımlar bulunmaktadır.

Gelire dayalı yardımlar, örneğin kişilerin hastalık ya da evde çocuk bakımı nedeniyle çalışmalarının mümkün olmadığı durumlarda karşı karşıya kalınan gelir kaybını telafi etme amacı taşır.

Genel yardımlar, tüm bireylere aynı oranda öden çocuk ödeneği ve evlat edinme ödeneği gibi yardımlardır.

Gelir testi kapsamında ise barınma ödeneği, emekliliklere ödenen barınma desteği ve nafaka yardımı çerçevesinde ödenen ilave yardım bulunmaktadır. Gelire dayalı yardımların aksine bu ödenekler vergiye tabi değildir.

Sosyal sigortanın finansmanı, işveren ve işçi katkı payları ile vergiler yoluyla gerçekleştirilmektedir. Pek çok sosyal sigorta yardımı, tüketici fiyat endeksine bağlı taban fiyat miktarı ile ilişkilendirilmiştir. Böylece ödenen yardımlar genel fiyat düzeyi değişikliklerinde satın alma değerini korumaktadır.

Bankacılık Mevzuatı

Bankalar, konut kredisi ile ilgili kurumlar ve sigorta şirketleri İsveç finans sektöründeki başoyunculardır. İsveç, uluslararası kodlar ve standartlarla uyumlu, gelişmiş, karmaşık ve güvenilir bir finans sistemine sahiptir.

Bankacılık sektörü, ticari(anonim) bankalar, yabancı bankalar, tasarruf bankaları ve işbirliği bankaları olmak üzere dört gruba ayrılmıştır.

İsveç bankacılık sektörünün en önemli aktörü Nordea ve bunu takiben Skandinaviska Enskilda Banken (SEB) , Handelsbanken, Swedbank'dır.

Vizeler

Seyahat Vizesi

Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri ise 180 gün içinde 90 günü aşmamak kaydıyla, İsveç'e yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır.

Çalışma ve Oturma İzinleri

AB'ye, Avrupa Ekonomik Alanı'na (AEA) dahil bir ülke veya İsviçre vatandaşlarının, oturma veya çalışma izni almasına gerek yoktur. Ancak, bu durumda sadece Göçmen Dairesi'ne İsveç'te üç aydan fazla ikamet edileceğinin bildirilmesi gerekir.

AB veya AEA dışında kalan bir ülkeden gelmesi ve İsveç'te üç aydan daha fazla çalışması halinde hem çalışma ve hem de oturma izni alma zorunluluğu vardır. Ülkede mevcut kurallara getirilmiş istisnalar da bulunmaktadır, bu yüzden dikkatli olunması gerekmektedir.

İzinlerden, Göçmen Dairesi sorumludur. İzin almak zorunda olanların başvurusunu İsveç'e gelmeden önce yapmaları gerekmektedir. Çalışma ve oturma izni başvurusu, Göçmen Dairesi'nin (www.migrationsverket.se) web sitesinden veya ikamet edilen ülkede bulunan İsveç Konsolosluğuna yapılmaktadır. Ancak, İsveç'e gelebilmek için vize de alınması zorunluysa, çalışma izni başvurusunun bir İsveç Büyükelçiliği veya Konsolosluğuna yapılması gerekmektedir (www.migrationsverket.se).

Herkesin çalışma iznine ihtiyacı yoktur. AB ve AEA ülkeleri vatandaşları dışında İsveç'te çalışabilmek için çalışma izni almalarına gerek olmayan diğer başka gruplarla ilgili daha fazla bilgiye Göçmen Dairesi'nin web sitesinden ulaşmak mümkündür.

İsveç'te çalışma izni alabilmek için;

- 1) Pasaportun geçerli olması,
- 2) İşle geçimin sağlanabiliyor olması,
- 3) Ayda en az 13 bin kron maaş alınması (istisna; 5. maddeye bakınız),
- 4) İşverenin iş için İsveç'te ve AB içinde en az on gün süreyle ilan vermiş olması (yeni çalışan alınması halinde geçerlidir),

- 5) İşverenin, İsveç iş toplu sözleşmesi düzeyinde, meslekte veya branşta alışagelmış düzeyde işe alınma koşulları sağlamış olması (6. maddeye bakınız),
- 6) İşverenin iş branşıyla ilgili sendikalara işe alınma koşulları hakkında görüş bildirme imkanı tanınması.

Çalışma İzinlerinin Geçerlilik Süreleri

İsveç'te bir süreyle sınırlı bir işte çalışılacaksa, oturma ve çalışma izni işin devam ettiği süre zarfında geçerli olur. Ancak, her defasında en fazla iki yıllık izin verilir.

Dört yıldan sonra sürekli oturma izni alınabilmesi mümkündür.